

SONS | GRAFIES

1. L'abecedari o alfabet.
2. Els sons i les grafies
3. Els sons catalans

L'ABECEDARI

A	-	a
B	-	be (alta)
C	-	ce
D	-	de
E	-	e
F	-	efa
G	-	ge
H	-	hac
I	-	i (l·latina)

J	-	jota
K	-	ca
L	-	ela
M	-	ema
N	-	ena
O	-	o
P	-	pe
Q	-	cu
R	-	erra

S	-	essa
T	-	te
U	-	u
V	-	ve (baixa)
W	-	ve (doble)
X	-	ics o xeix
Y	-	i (grega)
Z	-	zeta

Com definiríeu *alfabet*?

- **ABECEDARI O ALFABET** és el conjunt de grafies ordenades.

- El català té 2 grafies més:

- **Ç** (ce trencada)

traç força feliç caçar falç

- **l·l** (l geminada)

aquarel·la col·legi col·lecció il·luminar

SONS I GRAFIES

- Els sons de la parla es representen en el textos escrits amb signes gràfics anomenats **lletres**.
- L'alfabet català te 26 lletres simples:
 - 5 lletres representen un so vocàlic:
a, e , i, o, u
 - 21 representen un so consonàntic:
b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p,
q, r, s, t, v, w, x, y, z

- Pels que fa als sons i les grafies, hem de tenir en compte que

A la mateixa grafia li pot correspondre més d'un so:

g	gat, gos	gerro, ginesta
x	taxi, saxo	examen, exercici

A un so li pot correspondre més d'una grafia

so	s : cendra, cirera	set, suro, sí
	g : gerani, girafa	jersei, Jordi, jugar

Hi ha grafies que no representen cap so, són lletres mudes

h: humitat, himne
p: camp, llamp
r: cantar, segur, mariner

- En algun cas, un so és representat per 2 lletres: els **dígrafs**.

ll	ny	gu	qu	rr	ix
ts	tz	tg	tj	tx	l·l
ds	sc	ig	ss	dj	

Hi ha dígrafs que se separen i uns altres que no.

SE SEPAREN		NO SE SEPAREN	
ss	cas – so – la	tg	fet – ge
rr	fer – ro	tj	plat – ja
ix	cai – xa	tx	flet – xa
l·l	novel – la	tz	dot – ze
dj	ad – jectiu	ts	pot – ser
		gu	se – guir
		qu	per – què
		ny	ca – nya
		ll	llu – na
		ig	raig

En quins casos hem de separar els dígrafs?

1. Quan el mot arriba a final de ratlla.
2. En els exercicis de separació de síl·labes

p. es – ce – na – ri

dot – ze – na

des – pat – xar

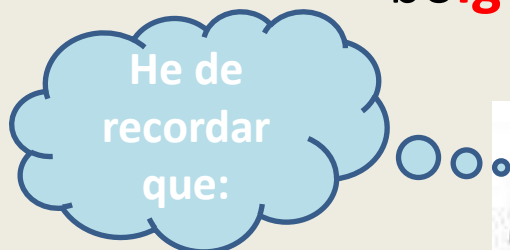
ma – dui – xa

boig

a – mi – gues

qua – dre

em – mi – ra – llar

Els dígrafs **ix** i **tx**, **no** es poden separar ni a final de paraula ni a final de ratlla

- Com es parteixen les paraules a final de la ratlla?

- Hem de separar correctament els dígrafs:

tor - // re

flet - // xa

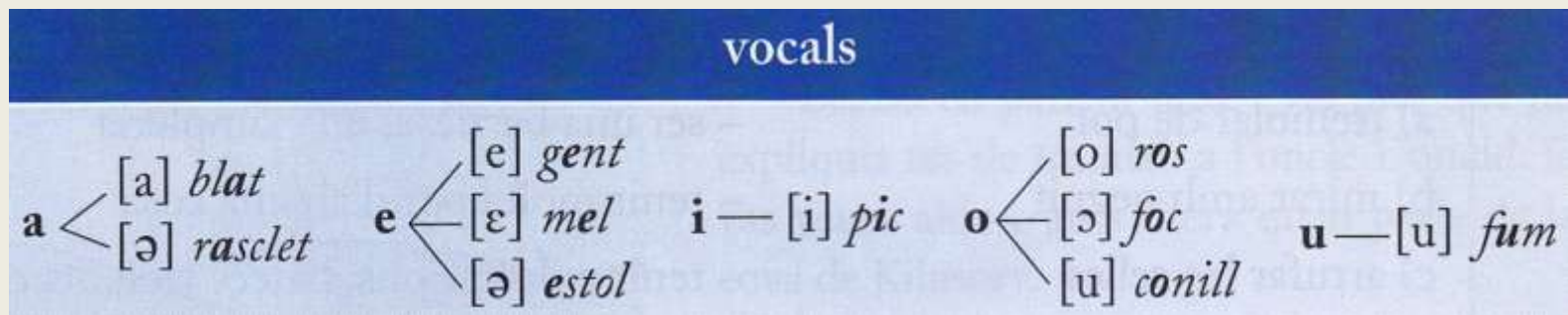
despat - // xar

aquarel - // la

- No es pot deixar cap vocal sola ni a començament ni a final de ratlla.

ELS SONS CATALANS

- Per transcriure els sons amb exactitud es fa servir l'Alfabet Fònic Internacional (AFI).
- Els sons s'escriuen entre claudàtors ([]).
- Representació fonètica de les **vocals**.

[a], [ə], [ɛ], [e], [i], [ɔ], [o], [u]

ma <u>a</u>	[a]	pu <u>a</u> ça		paper <u>a</u>	
pè <u>a</u>		ro <u>a</u>		se <u>a</u> tir	
po <u>a</u>		arrò <u>a</u>		mo <u>a</u> lt	
su <u>a</u>		neu <u>a</u>		ca <u>a</u> ma	
<u>a</u> ra		so <u>a</u>		classe <u>a</u>	
pare <u>a</u>		go <u>a</u>		fuma <u>a</u> r	
pila		ro <u>a</u> ca		fo <u>a</u> rn	
zo <u>a</u>		llibre <u>a</u>		ce <u>a</u>	
ve <u>a</u> spre		fi <u>a</u>		o <u>a</u> s	
ba <u>a</u> rbut		co <u>a</u> ll		fre <u>a</u>	

ELS SONS CATALANS

- Representació fonètica de les consonants.

consonants															
b	[p]	<i>club</i>	f	[f]	<i>fageda</i>	l	[l]	<i>calor</i>	r	[r]	<i>cara</i>	v	[b]	<i>vaca</i>	
	[b]	<i>bola</i>		[g]	<i>gos</i>		[ɫ]	<i>novel·la</i>		[r]	<i>riu</i>		[b]	<i>wat</i>	
c	[k]	<i>cara</i>		g	[ʒ]	<i>gelat</i>	m	[m]	<i>metre</i>	s	[z]	<i>rosa</i>	x	[ʃ]	<i>xiulet</i>
	[s]	<i>cel</i>			[k]	<i>mag</i>		[n]	<i>nou</i>		[s]	<i>sal</i>		[gz]	<i>examen</i>
d	[d]	<i>dona</i>	[tʃ]		<i>mig</i>	p	[p]	<i>copa</i>	ç	[s]	<i>dolç</i>	[ks]		<i>taxi</i>	
	[t]	<i>fred</i>	j	[ʒ]	<i>joc</i>	q	[k]	<i>quatre</i>	t	[t]	<i>taula</i>	z	[z]	<i>zebra</i>	

tema

vaixell

monjo

agulla

bossa

ceba

coma

mirar

ginesta